

[N. Chr. Christensen.]

ræderisigtelse, men erkender, at der er begået fejl og forsømmelser. Kommissionen henviser (betænkning I, side 10) til, at opgaven

„først og fremmest måtte omfatte en undersøgelse mod fhv. udenrigsminister dr. P. Munch og fhv. forsvarsminister Alsing Andersen, idet kommissionen er af den opfattelse, at eventuelt ministeransvar for de nævnte begivenheder navnlig måtte påhvile — foruden statsministeren, der var afgået ved døden den 3. maj 1942 — lederne af Danmarks udenrigspolitik og forsvarsvæsen på dette tidspunkt.“

Denne indstilling, der drejer sig om fejl og ansvar og forsømmelser, har været stærkt medvirkende til hele den stilling, som også vi har taget til denne sag. Men hvis mindretallene ved at pege på de samme fejl og forsømmelser, som også de socialdemokratiske kommissionsmedlemmer har gjort, har gjort sig skyldig i en ærekrænkende handling mod det ærede medlem hr. Alsing Andersen, hvad har ministrene Bomholt og Chr. Christiansen og gruppeformanden, det ærede medlem hr. Einer-Jensen, så gjort? Jeg vil tro, at de ville have sig meget frabedt, at deres udtalelser bedømmes på den måde. Den tidligere forsvarsministers partiorgan har gjort det ærede medlem hr. Alsing Andersen en bjørnetjeneste ved at forsøge denne forgyldning og at tillægge andre lave motiver. Det berettiger forholdene ikke til. Jeg kunne tænke mig, at det ærede medlem hr. Alsing Andersen har gjort sig nogle triste tanker over ordene: Gud fri mig for mine venner.

Jeg kan heller ikke tilbageholde en bemærkning netop i forbindelse med den første kommissions udtalelse om, at det foruden det ærede medlem hr. Alsing Andersens forhold i særlig grad var udenrigsministerens, dr. Munchs, forhold, der skulle undersøges, om, at det er beklageligt, at kommissionen ikke har gjort alvor af at fremskaffe P. Munchs efterladte optegnelser vedrørende den ulykkelige tidsperiode til bedømmelse. Det udvalg, som kommer med sin indstilling i dag, har ikke haft nogen mulighed herfor eller for at inddrage disse papirer til sagens bedømmelse. Dette, at papirerne ikke kan fremskaffes, vil beklageligvis holde liv i

mytedannelsen, også når denne debat er afsluttet og folketinget har truffet sin beslutning, og det kan faktisk ingen være tjent med.

Efter disse sidebemærkninger skal jeg tillade mig at vende tilbage til januarerklæringen. Var det sådan, at man i 19. januarerklæringen bare havde talt ud ad vinduet, måske ud mod Europa, for at man også skulle høre Danmarks stemme, og at regeringens derefter handlede eller undlod at handle, fordi det danske folk endnu ikke havde modtaget den bitre lære, der senere skulle vække til modstand, som måske på dette tidspunkt ikke skønnedes at være tilstede, fordi man nok talte om neutralitet, men ikke havde gjort sig klart, hvad værn af neutralitet betød? Var det sådan, at det var en sådan stemning i befolkningen, der var baggrunden for, at regeringen ikke drog konsekvenserne af januarerklæringen? Hvis det er tilfældet, bør det nævnes her i dag også for en retfærdig bedømmelses skyld. Jeg spørger derfor: Kan vi få klarhed på dette i dag?

Den danske offentlighed har i særlig grad beskæftiget sig med begivenhederne før og omkring den 9. april. Det har udvalget også, og det er disse begivenheder, der har bevirket, at venstremindretallet har fundet sig foranlediget til en bemærkning i betænkningen om, at mindretallet har den opfattelse, at de ansvarlige ministre ikke har taget det hensyn til de alarmerende indberetninger fra det danske gesandtskab i Berlin i dagene forud for den 9. april, som situationens alvor har måttet forudsætte. Vi har også tilladt os at gøre en bemærkning om, at der ikke blev etableret et snævert samarbejde mellem de ansvarlige, således at ulykkerne måske kunne være mildnet, om ikke undgået. Ordvalget af denne passus i betænkningen må vist siges at være behersket, men tilbage står, det indrømmer jeg, en kritisk — nogle vil måske også mene en meget kritisk — indstilling overfor disse begivenheder. Ud fra en objektiv bedømmelse må denne indstilling siges at være berettiget. Når man gennemlæser de afsnit i beretningerne og afhøringerne, der har forbindelse hermed, får man et meget forstemmende indtryk af, at de ansvarlige ikke ville se. De havde til det sidste bind for øjnene.

Jeg føler ikke stærk trang til at dykke